

Київ, 2 березня 2017

Пані Крістін Лагард
Директору-розпоряднику
Міжнародного валютного фонду
Вашингтон, ОК 20431

Шановна пані Лагард!

1. Ми підтверджуємо свої зобов'язання стосовно реалізації політики та виконання завдань економічної програми, що підтримується в межах угоди з МВФ про Механізм розширеного фінансування (EFF). Ми також надаємо виклад подальших етапів політики на виконання цих завдань в Меморандумі про економічну і фінансову політику (МЕФП) від 27 лютого та 21 липня 2015 року та 1 вересня 2016 року, що додається.

2. Ми успішно вивели економіку з глибокої рецесії. Наразі, економіка відновлюється, рівень інфляції знизився близько до однозначних показників, обсяг офіційних резервів збільшився більше, ніж вдвічі, а фінансова система зміцнюється. Це відображає наші наполегливі зусилля щодо реалізації політики та запровадження реформ за підтримки нашої програми в межах Механізму розширеного фінансування (EFF). Проте, перед економікою й надалі стоять значні виклики, зокрема, незадовільний низький рівень зростання; все ще великим залишається обсяг державного боргу, а бізнес клімат є ослабким, зокрема через неподолану корупцію та завеликий й неефективний державний сектор. Існуючі слабкості фінансового сектора все ще заважають йому виконувати свою функцію на підтримку зростання. Завданнями на майбутнє є продовження підтримки фіскальної та зовнішньої стабільності, зменшення фінансової вразливості, та, що є найбільш важливим, поступ в процесі довгоочікуваної структурної перебудови економіки для досягнення довготривалого, потужного та інклюзивного зростання врівень з іншими подібними країнами в регіоні.

3. Наші дії забезпечили виконання всіх як постійно діючих, так і кількісних критеріїв ефективності (КЕ) станом на кінець грудня 2016 року та індикативних цільових показників (ІП), за винятком цільового показника щодо заборгованості з відшкодування ПДВ (Таблиця 1). Проте, ми дотрималися лише 3 з 11 структурних «маяків», встановлених на період з вересня по грудень 2016 року (Таблиця 2), оскільки наша увага була зосереджена на основних заходах забезпечення фіскальної стійкості та фінансової стабільності.

4. Зокрема, з часу завершення другого перегляду наші зусилля були спрямовані на наступне (всі попередні заходи для завершення цього перегляду (див. Таблицю 2)):

- *Фіскальна політика.* Верховна Рада України прийняла бюджет на 2017 рік, узгоджений з програмним цільовим показником дефіциту бюджету на рівні 3,1 відсотка ВВП. Щоби забезпечити досягнення цільового показника дефіциту бюджету, ми вжили низку заходів, включно з прийняттям законодавства для обмеження фіскальних ризиків, пов'язаних з підвищенням мінімальної заробітної плати: запровадженням механізму автоматичного коригування тарифів на газ та теплове опалення з тим, щоби тарифи на

газ та теплове опалення й надалі залишалися на ринковому рівні, та коригуванням параметрів програм соціальної допомоги на оплату житлово-комунальних послуг для забезпечення їх кращої адресності та ефективності.

- *Фінансова стабільність.* Більшість з 39 найбільших банків зміцнили свою позицію за розміром капіталу відповідно до нашої програми рекапіталізації банків. Ми врегулювали ті банки, які не змогли досягти мінімального рівня адекватності капіталу, включаючи націоналізацію найбільшого та системного приватного банку.
- *Боротьба з корупцією.* Вперше в історії України ми опублікували декларації активів посадових осіб високого рівня, що є важливим сигналом нашої рішучості щодо підвищення рівня прозорості. Дані про високопосадовців, які не подали декларації, були передані до Національного антикорупційного бюро України (НАБУ).

5. За таких обставин, ми просимо перевстановити – а в певних випадках також модифікувати – решту 8 структурних «маяків», як визначено в МЕФП, що додається, і запропонувати ряд нових «маяків» для збереження темпів впровадження реформ (Таблиця 2). Особливо ми просимо перенести «маяки» щодо пенсійної реформи та земельної реформи на кінець квітня і на кінець травня 2017 р. відповідно з тим, щоби в нас було більше часу для досягнення соціального консенсусу з метою проведення цих критично важливих реформ.

6. З огляду на кроки, які ми вже здійснили, та зобов'язання, прийняті на майбутнє, ми просимо завершити третій перегляд, і надати транш в сумі 734,05 млн. СПЗ на підставі дотримання критеріїв ефективності станом на кінець грудня 2016 року. З огляду на затримку в завершенні цього перегляду, ми звертаємося з проханням, щоби четвертий перегляд в рамках програми базувався на критеріях ефективності станом на кінець березня 2017 року, і, щоби суми, які залишаються, були розподілені між наступними сімома купівлями, як це викладено в Таблиці 3. Окрім того, ми також звертаємося з проханням завершити перегляд фінансових гарантій.

7. Ми впевнені, що напрямки політики, викладені в МЕФП, що додається, дозволять досягти макроекономічних і фінансових цілей програми, проте ми будемо вживати будь-яких додаткових заходів, які сприятимуть досягненню цієї мети. Ми проводитимемо консультації з МВФ щодо ухвалення таких заходів або внесення змін в напрямки політики, визначені в МЕФП, у відповідності з політикою МВФ щодо проведення таких консультацій. Ми надаватимемо фахівцям МВФ на їх запит дані та інформацію, необхідні для проведення моніторингу виконання програми. Підтверджуючи відданість нашій політиці прозорості, ми надаємо згоду на публікацію Міжнародним валютним фондом цього листа, Меморандуму про економічну і фінансову політику, Технічного меморандуму про взаєморозуміння (ТМВ) і супровідних документів Ради директорів МВФ одразу ж після завершення перегляду Радою директорів МВФ.

З повагою,

Петро Порошенко
Президент

Володимир Гройсман
Прем'єр-міністр

Олександр Данилюк
Міністр фінансів

Валерія Гонтарева
Голова Національного банку
України

Додаток І. Україна: Меморандум про економічну і фінансову політику

1. **В центрі уваги нашої політики й надалі перебуватимуть питання подолання вразливості, прискорення темпів економічного зростання, створення робочих місць в приватному секторі та посилення макроекономічної стабільності.** Ми прагнемо зберегти наші досягнення та продовжувати повномасштабне впровадження заходів, погоджених з початком програми. Наша політика зосереджується на: (i) підтриманні обережної грошово-кредитної політики, орієнтованої на подальше зниження інфляції та відновлення резервів одночасно з відновленням життєздатних банків та поживаленням банківського кредитування; (ii) продовженні фіскальної консолідації задля забезпечення сталості боргу в середньостроковій перспективі, що буде підтримано впровадженням пенсійної реформи та більш ефективною та сприятливою для зростання податкової системи з одночасним поліпшенням якості державних видатків; а також (iii) прискоренні структурних реформ задля реформування великого сектору державних підприємств (ДП), поліпшення бізнес клімату та подолання корупції, залучення інвестицій та підвищення економічного потенціалу.

А. Грошово-кредитна і валютно-курсова політика

2. **Ми й надалі налаштовані на забезпечення інституціональної спроможності та незалежності Національного банку України (НБУ), який би міг ефективно зосереджуватися на досягненні цілей цінової та фінансової стабільності.** Ми гарантуємо, що така система в процесі поступу залишатиметься незмінною.

3. **Грошово-кредитна політика й надалі буде спрямована на досягнення цілей в рамках програми НБУ з таргетування інфляції.** Основні засади грошово-кредитної політики на 2017 рік та середньострокову перспективу, ухвалені Радою Національного банку України в грудні 2016 р., передбачають встановлення цільових показників інфляції на рівні 8, 6 та 5 відсотків в 2017, 2018 та 2019 р.р. відповідно. Ці Засади також визначають основні принципи нашої монетарної політики, яких НБУ буде твердо дотримуватися, включаючи пріоритет по досягненню стабільності цін, підтримання гнучкого валютного курсу, забезпечення незалежності Національного банку України та прозорості його діяльності. Виходячи з цього, Національний банк України матиме за мету накопичення міжнародних резервів відповідно до нашої програми з МВФ з подальшим поступовим послабленням валютних обмежень (див.: нижче). НБУ надалі посилюватиме систему інфляційного таргетування, за технічної допомоги МВФ, в тому числі шляхом поліпшення прогнозування ліквідності і переходу до більш активного управління ліквідністю з метою сприяння розвитку міжбанківського ринку, а також шляхом подальшого вдосконалення системи комунікацій, підзвітності та макроекономічного моделювання. Досягнення

цільових показників інфляції допоможе підвищити довіру, розширити інвестиційні горизонти, знизити доларизацію і зміцнити механізм монетарної трансмісії.

4. **Грошово-кредитна політика залишатиметься достатньо жорсткою для досягнення цих цілей.** З огляду на все ще завищені інфляційні очікування та ризики для перспектив, ми поступово послаблюватимемо умови нашої грошово-кредитної політики по мірі зниження інфляції, зменшення ризиків та досягнення цільових показників щодо резервів, зберігаючи облікову ставку відповідним чином позитивною в реальному вимірі. У випадку несподіваних шоків, які загрожуватимуть досягненню цільових показників інфляції, ми застосовуватимемо облікову ставку та інші інструменти для приведення інфляції у відповідність до наших цільових показників в межах обґрунтованого горизонту прогнозування.

5. **Наша нещодавно проголошена стратегія валютних інтервенцій віддзеркалює нашу прихильність до збільшення прозорості та поглиблення ліквідності на валютному ринку.** Наша стратегія повністю узгоджується з цілями зміцнення нашої резервної позиції в системі, де валютний курс повністю залежить від базових факторів. В цьому відношенні ми прагнемо побудувати ліквідний валютний ринок, який був би більш спроможним до поглинання шоків. За технічної допомоги МВФ НБУ розробить інституційні та операційні реформи, необхідні для подальшого розвитку валютного ринку та підвищення його пружності, в той час, як валютні обмеження, що все ще залишаються, будуть поступово скасовані.

6. **Ми продовжимо пом'якшення адміністративних заходів валютного контролю, коли це дозволитимуть умови.** Ми погодили з МВФ вивірену дорожню карту відповідно до передумов з урахуванням наслідків попереднього послаблення адміністративних обмежень, оновленої оцінки наслідків та додаткових етапів на шляху до повного скасування заходів. В якості пріоритетів дорожня карта визначає послаблення деформуючих обмежень щодо поточних рахунків та послаблення антистимулів, які стримують прямі іноземні інвестиції, за умови досягнення наших цільових показників щодо резервів, а також забезпечення макро-фінансової стабільності, поліпшення збору інформації та посилення виконавчих повноважень. НБУ здійснюватиме моніторинг впливу заходів послаблення, оновлюватиме оцінки по мірі отримання нової інформації та, за необхідності, корегуватиме заходи щодо послаблення з тим, щоби поступове скасування обмежень узгоджувалося з вищезазначеними передумовами.

7. **Ми продовжували зміцнювати систему управління та операційні структури НБУ.** Ми призначили новий Комітет з аудиту на потужній професійній основі для поліпшення функцій нагляду щодо внутрішнього контролю. НБУ також реформував свою систему екстреної допомоги на підтримку ліквідності (ELA), прийнявши найкращі міжнародні практики. Нова система екстреної допомоги на підтримку ліквідності (ELA), яка замінить стабілізаційні позики, робить наголос на підготовчій роботі (наприклад, попередня оцінка застави), що дасть можливість за потреби швидко реагувати, а також

передбачатиме терміни та умови для мінімізації моральної шкоди та для захисту балансу НБУ.

В. Напрямки політики у фінансовому секторі

8. **Ми зробили основні кроки для забезпечення добре функціонуючої та міцної фінансової системи.** Більшість банків з найбільших 20 банків (I група) в країні, які становлять 88 відсотків активів банківської системи, показали значний поступ щодо досягнення нормативів регуляторного капіталу відповідно до погоджених планів рекапіталізації. Ті ж банки I-ї групи, які не змогли досягти мінімального рівня адекватності капіталу (CAR) принаймні на рівні 5 відсотків у відповідності до результатів діагностичного обстеження НБУ, що мало місце у 2015 році, а також, банки з наступної групи з 19 найбільших банків (група II), які не змогли досягти щонайменше нульового рівня капіталу були врегульовані (**попередній захід** для даного перегляду), а ПриватБанк був націоналізований з огляду на його системну значущість. Таким чином, станом на середину січня 2017 р., 88 банків, які склали майже 50 відсотків активів всієї банківської системи на початок 2014 р., були врегульовані в рамках нашого безперервного зобов'язання щодо зміцнення та консолідації фінансової системи. Крім того:

- a. В ситуації з нещодавно націоналізованим ПриватБанком, ми вживаємо рішучих заходів для забезпечення ефективної та прозорої націоналізації та мінімізації її вартості для держави:
 - i. Ми призначили нову наглядову раду та нове правління. Наглядова рада складається з семи членів, які відповідають критеріям, визначеним у пункті 27. b та c Зasad стратегічного реформування державного банківського сектору.
 - ii. Для вирішення питання нагальної потреби банку в капіталі, що виникла в результаті збитків за позиками обсягом в 155 млрд гривень та скоригованої за результатами примусової конвертації зобов'язань в капітал банку (bail-in) обсягом в 29 млрд. гривень, Міністерство фінансів рекапіталізувало банк шляхом випуску державних облігацій в розмірі 117 млрд. гривень за ринковими ставками. На випадок потреб в ліквідності, НБУ готовий викупити частину цих інструментів або надати кредити рефінансування під заставу зазначених вище рекапіталізаційних державних облігацій, забезпечуючи при цьому узгодженість з програмою грошово-кредитної політики НБУ. Непогашені на даний час кредити рефінансування НБУ для підтримки ліквідності буде реструктуровано у такий спосіб, щоб не порушувалася юридична сила особистих гарантій колишніх власників банку, пов'язана з такими кредитами.
 - iii. Для подолання невизначеності та зміцнення довіри вкладників на етапі націоналізації ми прийняли закон для тимчасового захисту вкладів населення у ПриватБанку в повному обсязі. В контексті Зasad стратегічного реформування державного банківського сектору ми маємо намір поступово знімати державні гарантії вкладів в державних банках.

- iv. Нова наглядова рада банку вже: (а) обрала міжнародно-визнану аудиторську компанію для виконання комплексної перевірки балансу банку на дату державної інтервенції, відповідно до вимог закону про систему гарантування вкладів фізичних осіб, з метою визначення потреби в капіталі націоналізованого банку відповідно до практик справедливої вартості; і (b) схвалила створення спеціалізованого підрозділу в банку для управління та реструктуризації позик і угод фінансового лізингу обсягом в 155 млрд. гривень, що були визначені НБУ як такі, що пов'язані з колишніми власниками банку на основі чинної юридичної та регуляторної системи, так само як для управління та реструктуризації інших проблемних позик. До кінця березня 2017 року Загальні збори акціонерів Банку затвердять технічне завдання, розроблене в консультаціях з персоналом МВФ, і почнуть процес найму міжнародно-визнаної компанії (МВК) з відповідним досвідом, що від імені банку, буде вести переговори про умови реструктуризації і стягнення вищезгаданих позик, а також інших проблемних позик, що потребуватимуть застосування тих же підходів, із використанням найкращого міжнародного досвіду, в тому числі, як мінімум, надійної та достовірної допоміжної інформації від позичальників і лізингоодержувачів про кінцевих власників, фінанси, основні напрямки діяльності, а також належну оцінку вартості забезпечення. Крім того, ми забезпечимо обрання наглядовою радою банку МВК до кінця квітня 2017 року на основі прозорого процесу та обрання міжнародно-визнаної аудиторської фірми для проведення у наступні 2 роки піврічного детального перегляду кредитного портфелю (у відповідності до законодавства та нормативно-правових актів НБУ) з метою належного моніторингу процесу відновлення вартості активів (новий **структурний маяк**). Ці проміжні звіти, підготовані аудиторською фірмою, будуть завершені до кінця вересня 2017, кінця березня 2018, кінця вересня 2018 та кінця березня 2019 відповідно.
- v. Очікується, що наглядова рада затвердить до середини травня 2017 року, стратегію МВК з реструктуризації вищезгаданих кредитів, яку передбачатиметься завершити до кінця червня 2017 р. та яка відобразатиме найкращі практики, — короткий виклад цієї стратегії і звіти про перебіг її реалізації регулярно раз на два місяці будуть оприлюднюватися з урахуванням вимог про збереження банківської таємниці та захисту даних на веб-сайті банку.
- vi. До кінця травня 2017 р., за результатами консультацій з персоналом МВФ, на основі вищезазначеної комплексної перевірки та бізнес-плану банку, підготовленого новоствореною наглядовою радою та правлінням, що включатиме заходи з оздоровлення та стратегічні заходи (у тому числі щодо діяльності з кредитування до кінця 2018 р.), ми ухвалимо рішення щодо остаточних кроків для завершення оздоровлення банку включно з покриттям додаткових потреб в капіталі, які будуть оцінені на той момент. Міністерство фінансів (через ДФП) і НБУ вимагатимуть від банку надавати раз в два місяці звіти про хід роботи щодо виконання бізнес-плану з метою забезпечення ефективного офіційного моніторингу.

- vii. До кінця червня 2017 р., МВК в тісній взаємодії з наглядовою радою банку буде прагнути завершити реструктуризацію та підвищення рівня забезпечення або стягнення проблемних позик ПриватБанку, включно із позиками, наданими особам, пов'язаним з його колишніми власниками, відповідно до принципів, визначених у вищезазначеній стратегії, з тим, щоби втрати, які асоціюються з цими позиками та які були враховані Фондом гарантування вкладів фізичних осіб під час дії тимчасової адміністрації, було повернуто.
- viii. Ми, як і раніше, повністю віддані дотриманню передової міжнародної практики та банківського законодавства й застосуванню всіх відповідних юридичних та комерційних важелів для забезпечення вчасного повернення вищезгаданих позик. У зв'язку з цим, до середини березня 2017 року НБУ продовжить та розширить роботу міжнародно визнаних компаній, що надавали НБУ допомогу в цій справі. Це включає в себе повноваження МВК, що допомагав НБУ у визначенні транзакцій з пов'язаними особами, щодо проведення економічного розслідування операцій ПриватБанку для визначення, чи мали місце правопорушення або погана банківська практика в період до його націоналізації, з метою завершити цей аудит до кінця вересня 2017 року.

b. Для забезпечення достатнього часу перевірки рівня рекапіталізації банків у групах II і III, та заходів із вирішення проблем, ми дещо змінили календар щодо дотримання ними усіх вимог, як це наведено у таблиці далі.

Календар наступних 100 банків	Завершення		Рекапіталізація	
	Діагностика	Затвердження Правлінням	Нульовий рівень 1	Коефіцієнт адекватності капіталу 5 %
Група II (найбільші 19)	Кінець травня 2016	Кінець липня 2016	Середина січня 2017	Кінець квітня 2017
Група III (наступні 21)	Кінець вересня 2016	Кінець грудня 2016	Кінець березня 2017	Кінець червня 2017
Решта банків	Постійний процес, який має бути завершений не пізніше кінця вересня 2017 р.			

c. Ми попросили банки з груп I і II, які демонструють негативну операційну прибутковість у період до 2017 року включно, подати плани реструктуризації (включаючи квартальні цільові показники) до кінця квітня 2017 р., з переліком заходів, які мають бути здійснені у наступні 36 місяці для подолання цього тренду і забезпечення життєздатності банків. До кінця червня 2017 р. НБУ, в процесі консультацій з фахівцями МВФ та Світового банку, здійснить перегляд цих планів і, за умови їх адекватності, затвердить ці плани. Банки з групи III, в яких також спостерігається негативна прибутковість до 2018 року включно, мусять

подати свої плани реструктуризації до кінця травня 2017 р., а НБУ повинен завершити перегляд цих планів до кінця липня 2017 р.

d. Крім цього, ми почали докладати зусилля щодо зміцнення всіх банків, які залишаються у банківській системі. Завершення діагностичного обстеження банків, що залишаються (на які припадає менше двох відсотків всіх активів системи), буде закінчено до кінця вересня 2017 р., на основі технічного завдання, вже узгодженого з експертами МВФ і Світового Банку. У разі доцільності, решта банків подадуть свої плани реструктуризації в безперервному режимі для перегляду і затвердження НБУ не пізніше, ніж в кінці грудня 2017 року. Крім того, як це передбачено в чинному законодавстві, ми гарантуємо, що до середини липня 2017 року всі банки матимуть принаймні мінімальний статутний капітал в розмірі 200 млн. грн. Банки, які не зможуть виконати цю вимогу, будуть виведені з ринку.

9. Ми забезпечимо чітке дотримання усіма банками цілей щодо зменшення та обмеження

обсягу операцій з пов'язаними особами. З цією метою Офіс моніторингу пов'язаних осіб (RPMO), окрім здійснення нагляду за повним дотриманням банками своїх планів щодо зменшення обсягу операцій з пов'язаними особами з чітким виконанням всіх зазначених у технічному завданні параметрів, узгоджених з експертами МВФ, до кінця березня 2017 р. за зовнішньої технічної допомоги перегляне свої цільові показники, шляхи координації роботи із відповідними департаментами НБУ і процедури моніторингу для завершення до кінця березня 2017 р. робочих планів на наступні 12 місяців. Крім того, ми як і раніше сповнені рішучості зберегти Офіс моніторингу пов'язаних осіб (RPMO) як безсумнівний центр експертизи з питань, що стосуються пов'язаних осіб, як це передбачено при його створенні.

10. Ми працюємо над створенням кредитного реєстру в НБУ. Для цього:

- a. До кінця березня 2017 р. ми будемо прагнути отримати схвалення Верховною Радою законодавства, яке б надало НБУ повноваження для створення кредитного реєстру з тим, щоби почати збирати інформацію від банків до кінця вересня 2017 р. та до кінця грудня 2018 року почати ділитися цією інформацією (розкриваючи обсяг зобов'язань позичальників по окремих позиках, але не вказуючи, яка установа є кредитором) з банківським сектором з метою підвищення ефективності практики кредитування, відповідно до мінімального порогу, визначеного НБУ у відповідності з найкращими міжнародними практиками (включаючи оцінку кредитного ризику). Крім того, зважаючи на те, що приблизно 80 банків знаходяться в стані ліквідації, законодавство також передбачатиме вимоги для цих установ щодо подання в НБУ регулярної звітності стосовно своїх кредитних даних та дозволить НБУ ділитися такою інформацією з приватними бюро кредитних ризиків.
- b. Протягом двох місяців з моменту схвалення вищезгаданого закону НБУ схвалить відповідні постанови та план дій для забезпечення їх своєчасного виконання.
- c. До кінця квітня 2017 року спільно із спеціалістами МВФ ми визначимо необхідні процедури для поширення НБУ інформації щодо складу пов'язаних із банківським сектором економічних груп для того, щоб надати банкам можливість ефективно покращити процес моніторингу власних лімітів концентрації кредитного ризику.

11. **Ми продовжуємо посилювати наш нагляд та регулювання банків.** До кінця березня 2017 р., за участі фахівців МВФ та СБ, НБУ завершить визначення ключових заходів, які необхідні для виконання Основних базельських принципів (ОБП), відповідно до нашої паритетної групи, на основі яких ми підготуємо план дій розрахований до кінця 2019 року, для схвалення Правлінням НБУ до кінця квітня 2017 р. Крім того, на основі свого оцінювання балансів банків, НБУ доповнив свої нові правила стосовно кредитних ризиків для їх кращого відкалібрування до найкращих практик. Про потенціальний вплив цих змін буде повідомлено кожну окрему установу, яка має потребу в додатковому капіталі, що виникає внаслідок прийняття нових нормативних документів, з вимогою відобразити таку потребу у рамках своїх планів рекапіталізації. Додатково НБУ:

- a. До кінця квітня 2017 р. підготує проміжний звіт про поступ у запровадженні нагляду, оснований на ризиках, до кінця червня 2017 р.; і
- b. До кінця травня 2017 р., із залученням зовнішньої технічної допомоги, визначить в якості структурного маяка переглянуту структуру нагляду, внутрішніх процедур (включаючи координацію між безвізними та візними перевітками) та адміністративну структуру (включаючи кількість персоналу та бюджет) в порівнянні із подібними країнами.

12. **Ми зробимо кроки для забезпечення ефективного корпоративного управління в банках.** Ми завершили попереднє дослідження нашої сучасної нормативної та наглядової структури на предмет пруденційних практик управління ризиками у відповідності до рекомендацій Базельського комітету з удосконалення корпоративного управління в банках 2015 р. Додатково, ми видали пруденційні нормативні документи, що підсилюють управління в банках, включаючи рекомендації щодо здійснення функцій внутрішнього аудиту. Надалі НБУ:

- a. До кінця березня 2017 р. НБУ представить до Верховної Ради проект закону для подолання законодавчих прогалин, що були виявлені в результаті згаданого вище оцінювання. Очікується, що Верховна Рада України схвалить новий закон до кінця червня 2017 р. НБУ прийме оновлені або нові постанови, що будуть віддзеркалювати результати оцінювання, для повної реалізації не пізніше кінця грудня 2017 р.; а також,
- b. НБУ, з підтримкою ззовні, (i) до кінця вересня 2017 р. ухвалить положення про мінімальні організаційні та функціональні умови для ефективної системи управління ризиками в банках; та (ii) до кінця квітня 2018 р. завершить своє оцінювання колективної відповідності правління та кваліфікації вищого керівництва 10 найбільших банків та, де можливо, надасть інструкції банкам вжити виправних заходів протягом 90 днів. До кінця липня 2018 р. подібне оцінювання буде завершене для наступних 10 найбільших банків. Банки, що залишаються, будуть предметом подібного розгляду до кінця квітня 2019 р. відповідно до календаря, що буде узгоджений з персоналом МВФ до кінця вересня 2017 р.

13. **Ми продовжуємо реалізовувати нашу стратегію стосовно державних банків.** Стратегія включає Принципи стратегічного реформування державного банківського

сектору для управління державними банками (ДБ), схвалені Кабінетом Міністрів України (КМУ) на початку лютого 2016 року. Міністерство фінансів, в консультаціях з персоналом МВФ, підготує зміни до стратегіїв світлі націоналізації ПриватБанку для схвалення КМУ до кінця квітня 2017 р. Виходячи з цього:

- a. Кабінет Міністрів України (КМУ) здійснюватиме роль контролюючого акціонера ДБ, за підтримки Департаменту фінансової політики (ДФП) Міністерства фінансів України.
- b. Після консультацій з персоналом МВФ у березні 2017 р. ми подамо до Верховної Ради України проект закону про ДБ, який сприятиме прийняттю нового підходу до корпоративного управління, та очікуємо прийняття цього закону до кінця березня 2016 року.
- c. До кінця березня 2017 року, за технічної допомоги МВФ, ми завершимо нову організаційну структуру ДФП, та план дії щодо його посилення до кінця червня 2017 р. для того, щоб він був спроможний ефективно підтримувати функцію Кабміну з управління інтересами держави в ДБ.
- d. До кінця червня 2017 р., Департамент фінансової політики Міністерства фінансів в процесі консультацій з фахівцями МВФ, підготує Меморандум про взаєморозуміння, що визначатиме структуру відносин між Кабміном та кожним ДБ (ПриватБанком, Ощадбанком, Укрексімбанком, Укргазбанком) з тим, щоб, окрім іншого, забезпечити прозору взаємодію між Міністерством фінансів та кожним банком та захистити комерційну незалежність банків в процесі досягнення своїх цілей.
- e. Наглядова Рада кожного ДБ буде обрана у відповідності з Засадами стратегічного реформування державного банківського сектору, які, зокрема, вимагають, що кандидати будуть запропоновані авторитетною міжнародною рекрутинговою фірмою. Проте, якщо ДБ отримають приватну участь, процес відбору незалежних членів наглядових рад ДБ буде здійснюватися на основі Закону України «Про управління об'єктами державної форми власності».
- f. Ми утримаємося від забезпечення функціонування нещодавно створеного Державного експортно-кредитного агентства, поки всі відповідні витрати і потреби в капіталі на наступні три роки не будуть чітко визначені на підставі незалежної оцінки і включені в державний бюджет.

14. **ФГВФО працює для подальшого підвищення своєї прозорості, порядку повернення та порядку продажу активів.** Зараз створено централізований підрозділ у ФГВФО для консолідації управління та контролю за активами банків приблизно 80 ліквідованих закладів. Ми повністю беремо на себе наступні зобов'язання:

- a. Ми подамо до Верховної Ради проект закону, який надалі зміцнить можливість ФГВФО працювати з активами своєчасно та ефективно та збільшити суму чистих грошових відшкодувань від активів, а також надати юридичний захист персоналу ФГВФО. Ми очікуємо, що цей закон буде прийнято до кінця березня 2017 року.

- b. Перший стислий опис економічних розслідувань було опубліковано, а другий буде оприлюднено до кінця лютого 2017 р. До кінця лютого 2017 р. ФГВФО запустить процес відбору для наступних трьох економічних розслідувань.
- c. Продаж активів на суму щонайменше 10 млрд гривень на міжнародних платформах проблемних активів до кінця червня 2017 року.
- d. До кінця вересня 2017 р. ФГВФО опублікує свій огляд обраної частки активів, проданих за попередні два роки. Для цього, до кінця березня 2017 р., ФГВФО узгодить з персоналом Фонду та Світового Банку технічне завдання щодо регулярних перевірок продажу активів, включаючи їх обсяг та частоту.

15. **Ми надалі будемо зміцнювати наш режим реструктуризації корпоративного боргу та захисту прав кредиторів.** Верховна Рада вже прийняла поправки до Закону України "Про виконавче провадження" для прискорення процесу виконавчого провадження. До кінця вересня 2017 р, очікується, що Верховна Рада прийме поправки до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (законопроект № 3132(d)), для сприяння процесу реструктуризації та підвищення ефективності ліквідації (новий граничний термін для виконання **структурного маяка**, перенесений з кінця вересня 2016 р.). Верховна Рада також прийме до кінця вересня 2017 р. закон, який підсилює положення Цивільного процесуального кодексу та Господарського процесуального Кодексу та положення пов'язаних законів щодо автоматизації збирання та примусового стягнення боргу (наказових платежів для внутрішніх транзакцій та накладання арешту на банківські рахунки (новий граничний термін для виконання для цього **структурного маяка**, перенесений з кінця вересня 2016 р.). Більше того, визнаючи потребу ліквідувати податкові антистимули щодо проведення реструктуризації, до кінця червня 2017 р. Міністерство фінансів, консультуючись з НБУ, внесе законодавчі зміни до Податкового Кодексу стосовно зміни визначення безнадійної заборгованості, що дозволить списати безнадійні борги без ініціювання чи завершення процедури банкрутства (тобто, протягом 360 днів після дефолту) та поширити податкові стимули, доступні на тимчасовій основі для позасудової реструктуризації боргу за Законом про фінансову реструктуризацію, на реструктуризацію боргів, що є предметом Закону про банкрутство.

Крім того, у тому, що стосується можливої реструктуризації іпотечних кредитів в іноземній валюті, відповідно до наших зобов'язань, взятих в попередніх МЕФП, ми будемо підтримувати тільки ті законодавчі ініціативи, які узгоджуються з існуючою угодою, досягнутою між НБУ і банківським сектором.

16. **Ми беремо на себе зобов'язання створити потужну нормативно-правову базу для ринків цінних паперів і небанківських кредитно-фінансових установ, а також банків. Для цього:**

- a. Ми збільшуємо повноваження, незалежність та інституційну спроможність Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) з метою, перш за все, дозволити їй стати підписантом Багатостороннього меморандуму про взаєморозуміння МОКЦП. Для досягнення цієї мети ми будемо прагнути отримати до кінця квітня 2017 р. схвалення Верховною Радою законодавства, що відповідає цілям,

викладеним в підпунктах а-ж пункту 22 Меморандуму про економічну і фінансову політику від 1 вересня 2016 р.

- б. За сприяння міжнародних донорів, НКЦПФР реформує свою внутрішню структуру і процедури. Зокрема, на заміну галузевій вводиться функціональна структура. Подальша реструктуризація ключових процесів, включаючи механізми управління, процедури прийняття рішень, відповідальності, систем внутрішнього контролю і попередженню операційних ризиків буде розроблена і впроваджена протягом наступних 18 місяців. З цією метою, до кінця квітня 2017 року ми погодимо з експертами МВФ план дій з чіткими кварталними цільовими показниками.
- с. Обов'язки нагляду за цілою низкою фінансових посередників будуть передані з Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (НКФП), до НБУ і НКЦПФР. Зокрема, НБУ нестиме відповідальність за регулювання та нагляд за страховими і лізинговими компаніями, кредитними спілками, кредитними бюро й іншими небанківськими кредиторами, ломбардами та іншими фінансовими компаніями, а НКЦПФР нестиме відповідальність за регулювання і нагляд за приватними пенсійними фондами, емітентами іпотечних сертифікатів, фондами для фінансування будівництва та фондами операцій з нерухомістю. Відповідний законопроект був схвалений Верховною Радою в першому читанні в липні 2016 року, ми працюємо над тим, щоб забезпечити прийняття цього закону у другому читанні до кінця березня 2017 року та імплементувати в повному обсязі до кінця грудня 2017 року.
- д. Для поліпшення функціонування фінансових ринків, підвищення прозорості та якості розкриття інформації емітента, а також скорочення масштабів корупції та шахрайства ми приймемо новий Закон про аудиторську діяльність і переглянутий Закон про бухгалтерський облік, розроблені на основі стандартів ЄС. Ці закони, які були розроблені за сприяння з боку ЄС і Світового банку, приведуть бухгалтерську базу України в цілому у відповідність до директиви ЄС про бухгалтерський облік і створять нову структуру з нагляду за аудиторською професією, зберігаючи повноваження НБУ і НКЦПФР встановлювати додаткові стандарти для аудиторів банків та інших регульованих організацій (професійних учасників ринку та емітентів) у прозорий спосіб. Ці закони будуть прийняті до кінця липня 2017 року.

С. Політика щодо доходів

17. **Для зменшення неофіційної трудової зайнятості та підтримки вразливих домогосподарств, ми підвищили мінімальну зарплату до 3200 гривень, починаючи з 1 січня 2017 р.** Хоча ми вважаємо, що це необхідний крок, ми визнаємо, що він створює ризики для наших сьгоднішніх макроекономічних досягнень, включаючи фіскальну сталість та конкурентоспроможність, якщо він супроводжується значним загальним збільшенням зарплати в економіці без підвищення продуктивності. Для обмеження цих ризиків, Верховна Рада прийняла законодавство, яке від'єднує мінімальну зарплату від ряду адміністративних рішень та від рішень, пов'язаних із встановленням зарплати, як описано нижче, та, яке забезпечить нейтральний вплив на дефіцит бюджету. Ми також будемо

утримуватися від подальшого підвищення мінімальної зарплати в 2017, а будь-які підвищення в 2018 р. та подальшому враховуватимуть їх вплив на безробіття, у тому числі серед молоді, та конкурентоспроможність. Ми також скоригуємо мінімальний прожитковий мінімум в 2017 р. з урахуванням інфляції. Ми очікуємо, що зусилля нашої комплексної пенсійної реформи (описаної в пункті 21а) відкриють необхідний фіскальний простір для виплати з часом кращих пенсій населенню. Більше того, ми будемо вживати наступних заходів:

- **Фіскальна сталість.** Очікується, що підвищення мінімальної зарплати збільшить фонд оплати праці сектору державного управління до 11,3 відсотків від ВВП в 2017 році, що значно вище наших попередніх планів. Для забезпечення зниження фонду оплати праці з часом до більш прийняттого рівня, ми будемо прискорювати фіскальні структурні реформи, включаючи реалізацію реформ з охорони здоров'я та освіти для зменшення розміру держсектору, всебічну пенсійну реформу, а також реформу держслужби, включаючи відокремлення тарифної сітки держслужби від мінімальної зарплати та перегляду закону про держслужбу, консультуючись з ЄС та МВФ (див. пункт 21b).
- **Тіньовий сектор.** Для зменшення ризиків того, що підвищення мінімальної зарплати призведе до подальшого відтоку з офіційного сектору, особливо молодих та некваліфікованих працівників, збільшуючи таким чином обсяги тіньової економіки, ми прискоримо реформу адміністрування податків, включаючи посилення вимог до режиму спрощеного оподаткування та скасування мораторію на проведення податкових аудитів та трудових перевірок малих підприємств, збільшення штрафів за неофіційне працевлаштування та посилення якості перевірок (див. пункти 19 - 20).
- **Конкурентоспроможність.** Для обмеження впливу збільшення мінімальної зарплати на вартість праці що може підірвати конкурентоспроможність в той час коли це зростання є все ще слабким, ми будемо відокремлювати колективні угоди від мінімальної зарплати. Додатково, ми будемо підвищувати продуктивність, підсилюючи реформи для зменшення вартості бізнесу, як викладено в пунктах 27-28.
- **Зайнятість.** Далі, ми будемо обмежувати будь-який негативний вплив на зайнятість, особливо на молодь, через (i) покращення системи учнівства шляхом усунення обмежень, які містяться в трудовому кодексі; (ii) модернізацію системи професійної освіти для вирішення питання невідповідності навичок робочої сили; (viii) скасування застарілих норм, які обмежують можливості роботодавця коригувати зайнятість залежно від умов праці, а також, (iv) обмеження діапазону «захищених» категорій працівників до кінця грудня 2018 р.. Назагал, в подальшому ми будемо переглядати наш трудовий кодекс для подолання існуючої жорсткості та кращого його пристосування до потреб сучасного ринку праці до кінця грудня 2017 р.

D. Фіскальна політика

18. **Фіскальна політика в 2017 році та надалі базуватиметься на нашому середньостроковому консолідованому плані, який відображений в нашій програмі, підтриманій МВФ.** Верховна Рада прийняла бюджет на 2017 р. та супутнє законодавство, що узгоджується з верхньою межею дефіциту сектору загальнодержавного управління в 3,1 відсотки ВВП (*попередній захід* цього перегляду). Ми маємо на меті поступово зменшити дефіцит бюджету сектору загальнодержавного управління до 2½ відсотків ВВП в 2018 році та 2¼ відсотків ВВП в 2019 році. Це буде досягнуто, в першу чергу, завдяки зменшенню поточних витрат, одночасно збільшуючи витрати на капітальні інвестиції для покращення державної інфраструктури. Будь-які додаткові надходження будуть використовуватися або для зменшення суми авансових платежів щодо податку на прибуток юридичних осіб, подальшого збільшення капіталовкладень, або ж для заощаджень. Ми будемо також регулярно переглядати механізм розподілу надходжень між центральним та місцевими бюджетами та їх видаткові повноваження для запобігання накопичення дисбалансу на рівні місцевої влади.

Заходи щодо надходжень

19. **Подальша податкова реформа має на меті підвищення ефективності та справедливості податкової системи.** Ми будемо утримуватися від будь-яких істотних урізань податків та не будемо пропонувати нових звільнень від оподаткування та схем амністування. Ми значно посилимо вимоги до режиму спрощеного оподаткування, який створює суттєву прогалину в нашій системі оподаткування, з 1 січня 2018 року. Ми будемо також утримуватися від запровадження пільгового оподаткування – за винятком місцевих податків на майно - для компаній, які працюють в індустріальних зонах. Для того, щоб ми ефективно проводили гармонізацію обліку та платежів єдиного соціального внеску та податку на доходи фізичних осіб, ми представимо до Верховної Ради проекти законів для прийняття до кінця квітня 2017 р. Ми легалізуємо видобуток бурштину та азартні ігри, що сприятиме додатковим надходженням до бюджету, не пізніше ніж у 2018 році.

20. **Ми будемо прискорювати реформу адміністрування надходжень для детінізації економіки, розширення бази оподаткування та покращення бізнес клімату:**

- a. **Прозорість та підзвітність.** Ми створюємо міцну структуру нагляду та підзвітності Міністерству фінансів Державної фіскальної служби (ДФС). Вперше Міністерство фінансів запровадило ключові показники діяльності (КПД) для ДФС з метою моніторингу її поступу в процесі реалізації реформ. Ці КПД будуть публікуватися щоквартально. Додатково, для забезпечення цілісності операцій інформаційних систем (ІТ-системи) ДФС до кінця червня 2017 р. ми завершимо зовнішній аудит ІТ-систем та баз даних ДФС та забезпечимо потужний нагляд Міністерства фінансів над ІТ-операціями ДФС. З цією метою, до середини березня 2017 року Міністерство фінансів видасть нормативний акт, який визначить стандарти та цілі розвитку та цілісності програмного забезпечення ДФС, запровадження якого буде підпадати під моніторинг у якості нового КПД. Нормативний акт дозволить

Мінфіну мати доступ до податкових даних в системі управлінської інформації ДФС, що не ідентифікуватимуть окремих платників податків, в режимі он-лайн, а також мати можливість здійснювати моніторинг та перевіряти зміни даних стосовно платників податків. Для цього ми створимо адекватні можливості в Мінфіні для проведення аудиту та запровадимо основні технологічні засоби контролю. Ми будемо проводити та публікувати кожні півроку опитування платників податків для розуміння їх сприйняття корупції в ДФС, а також загального оцінювання якості послуг ДФС.

- b. **Зміцнення інституційного потенціалу ДФС.** Основна мета полягає в посиленні результативності, ефективності та цілісності ДФС і перетворенні її на організацію, яка надає послуги зі збирання доходів. Очікується, що повне злиття податкової і митної адміністрацій в єдину юридичну особу буде завершено до кінця березня 2017 р. (новий граничний термін для виконання **структурного маяка**, перенесений з кінця грудня 2016). Також, ми здійснимо консолідацію регіональних податкових і митних органів в єдиний офіс, по одному на кожний регіон, до кінця березня 2017 р. Міністерство фінансів і ДФС наразі знаходяться в процесі узгодження методології і механізму прискорення перевірок персоналу ДФС. Після цього, до кінця березня 2017 р. буде затверджено нову модель фінансування ДФС для забезпечення адекватного рівня зарплат вже перевірених фахівців ДФС. Для посилення потенціалу ДФС з питань аудиту і стягнень, ми поновили, з 1 січня 2017 р., повноваження ДФС проводити аудит малих і середніх платників податків. Ми також очікуємо на затвердження Верховною Радою до кінця грудня 2017 р. законодавчого акту про надання ДФС повноважень з використання непрямих методів перевірки виконання зобов'язань зі сплати податків і соціальних страхових внесків. Скасування мораторію на здійснення аудиту дозволить ДФС проводити більш адресні перевірки компаній з метою виявлення незадекларованих (не оформлених офіційно) працівників. Також до середини березня 2017 р. ми маємо намір покращити якість податкових аудитів (перевірок) і сформувати новий аналітичний відділ з питань управління ризиками для визначення критеріїв ризиків при виявленні випадків недотримання платіжної дисципліни.
- c. **Реформування роботи митних органів.** Кабінет міністрів затвердить нову всеохоплюючу стратегію реформування митниці до кінця березня 2017 р. разом із детальним планом дій, що міститиме завдання зменшення щонайменше втричі внутрішніх пунктів митного оформлення упродовж 2017 р. Ми сформували міжвідомчі мобільні групи під егідою Міністерства фінансів, які розпочали з вересня 2016 р. боротьбу з шахрайством і перемитництвом за межами пунктів перетину кордону, а на самих пунктах перетину кордону працюватимуть лише міжрегіональні митні офіси. Ми також посилюємо партнерські відносини ДФС із Державною прикордонною службою і започаткували інформаційний обмін між ними в режимі реального часу. Для підтримки наших зусиль із забезпечення обміну інформацією з основними торговельними партнерами ми ухвалили план дій щодо приєднання до

Конвенції з єдиної процедури здійснення транзиту і Конвенції про єдиний адміністративний документ (ЄАД), і приступимо до запровадження Нової комп'ютеризованої системи транзиту (NCTS) до кінця 2017 р. Ми розробимо стратегію контролю й управління з метою доповнення її стратегією управління ризиками. До кінця червня 2017 року ДФС створить єдину довідкову базу даних митної вартості та забезпечить відповідний потенціал для регулярного оновлення і аналізу цін на міжнародних ринках, а також ефективного контролю та підтримки оцінювальної роботи на місцях в регіональних офісах ДФС. Ці зусилля будуть предметом моніторингу з боку Міністерства фінансів для забезпечення актуальності цієї бази даних та її відповідності змінам цін на міжнародних ринках. До кінця лютого 2017 р. ми оприлюднимо новий Кодекс поведінки та Антикорупційну програму.

- d. **Полегшення процедури з дотримання податкового законодавства.** З метою забезпечення більш позитивного іміджу ДФС і для сприяння добровільному дотриманню всіх своїх податкових зобов'язань платниками податків, з 1 березня 2017 р. у центральному офісі ДФС запрацює однорівнева система розв'язання спорів. Також ми запровадимо реєстр результатів судових рішень після завершення всіх адміністративних апеляційних процедур. Це допоможе вірно оцінити ефективність апеляційної системи у ДФС. Ми збільшимо можливості електронного подання податкових декларацій з тим, аби до кінця грудня 2017 р. принаймні 70% платників податків могли подавати свої декларації в електронному вигляді. Також буде підвищено якість консультативної допомоги ДФС платникам податків.
- e. **Реформа фінансової поліції.** Очікується, що Верховна Рада прийме закон про створення до кінця квітня 2017 р. (новий **структурний маяк**) нової цивільної служби, відповідальної за розслідування фінансових злочинів проти держави під управлінням Мінфіну для заміни нинішньої податкової міліції та консолідації всіх повноважень із боротьби з фінансовими злочинами проти Держави в одному агентстві, уникаючи при цьому дублювання функцій. У складі нової фінансової поліції працюватиме менша кількість співробітників, а більшість із них буде набрана поза межами чинної системи правоохоронних органів. Зарплати в новій фінансовій поліції будуть більш гідними, а обладнання – кращим. Сфери відповідальності нової фінансової поліції і ДФС будуть чітко розмежовані, і ми забезпечимо потужний рівень співпраці між двома агентствами. Водночас із цим, ми утримуємо достатній потенціал в ДФС, аби долати будь-які прояви податкового шахрайства.

Заходи з видатків

21. **Ми прискоримо структурні фіскальні реформи, спрямовані на покращення структури державних фінансів і консолідацію нашої податково-бюджетної позиції, одночасно із підвищенням ефективності та якості видатків уряду:**

- a. **Пенсійна реформа.** Ми визнаємо необхідність реформування пенсійної системи. Структурні проблеми на ринку праці (низький рівень сплати ЄСВ і недостатня частка платників ЄСВ), несприятливі демографічні умови, а також застарілі пенсійні правила підірвали стабільність пенсійної системи. Рівень пенсійних видатків є дуже високим, попри відносно низький розмір більшості індивідуальних пенсій, через непропорційне зростання кількості пенсіонерів стосовно активної робочої сили. Це призвело до того, що дефіцит пенсійного фонду перевищив 140 млрд. грн. в 2016 р. (близько 6 відсотків ВВП), і, за відсутності змін, цей дефіцит зростатиме і надалі, що наражає життєздатність пенсійної системи на небезпеку у майбутньому. Для створення стабільної основи системи пенсійного забезпечення, стимулювання сплати пенсійних внесків працівниками, а також для забезпечення адекватного рівня пенсії у майбутньому Верховна Рада України ухвалить до кінця квітня 2017 р. комплексну пенсійну реформу (новий термін виконання структурного маяка, перенесений з кінця грудня 2016 р.), яка набере чинності з 1 січня 2018 р. Ця реформа буде матиме такі характеристики: (i) новий набір варіантів виходу на пенсію з ширшим, ніж існуючий, діапазоном пенсійного віку, що передбачає значну можливість вибору, в залежності від загального трудового стажу, а також з пенсійними виплатами, які заохочують громадян до продовження трудової діяльності і пізнішого виходу на пенсію; (ii) економія видатків у розмірі не менше 3 відсотків ВВП в довгостроковій перспективі, в тому числі за рахунок збільшення ефективного трудового стажу для виходу на пенсію; і (iii) гарантії того, що громадяни України отримуватимуть пенсії, які є співвідносними зі сплаченими ними внесками і адекватними в реальному вимірі. Ця загальна система буде застосовуватися до всіх видів зайнятості, за винятком обмеженого переліку небезпечних професій. Для таких професій буде введено актуарно обґрунтовані додаткові ставки ЄСВ, які сплачуватимуться роботодавцями і які будуть накопичуватися на персоніфікованих рахунках та використовуватися як проміжне фінансування між достроковим виходом на пенсію та визначеною вище системою. Крім того, ми активізуємо свої зусилля по розширенню бази ЄСВ.
- b. **Реформування сектору державного управління і системи оплати праці.** Для послаблення наслідків збільшення у 2017 році мінімальної зарплати в два рази, ми розмежували поняття базової зарплати держслужбовців і мінімальної зарплати. Також нами було призупинено дію положення закону про держслужбу, яким планувалося поступове підвищення базової зарплати. До кінця червня 2017 р. ми проведемо всеохоплюючий перегляд загальної системи оплати праці у державному секторі, взявши до уваги чинну законодавчу базу з цих питань та її вплив на структуру зарплат, їх скорочення, а також загальний фонд оплати праці. Ми розпочнемо середньострокову програму скорочення зайнятості у державному секторі і плануємо скоротити кількість працюючих у бюджетній сфері (за винятком військових) на принаймні 4 відсотки до кінця 2017 року, і ще на 10 відсотків до кінця 2019 року. Що стосується державної служби, то ми продовжимо подальшу оптимізацію кількості працюючих у міністерствах та інших державних агентствах і

запровадимо більш ефективні процедури. Таким чином, до кінця 2017 р. ми плануємо зменшити кількість штатних працівників на 5 відсотків, і ще на 10 відсотків до кінця 2019 року. Зараз ми розбудовуємо централізовану інформаційну систему всієї держслужби і розпочнемо звітувати про кількість держслужбовців, а також ми оприлюднюватимемо кількість працюючих у бюджетній сфері на піврічній основі. Для відстеження прогресу ми вже встановили індикативні цілі по зниженню кількості працюючих.

- c. **Реформа сфери охорони здоров'я.** Ми запроваджуємо глибокі та всебічні реформи у галузі охорони здоров'я з метою підвищення ефективності видатків у цій сфері і покращенні показників здоров'я населення. На першому етапі реформ ми запровадимо механізм фінансування сфери надання первинних медичних послуг за принципом «гроші йдуть за пацієнтом». В результаті цього з липня 2017 р. сфера надання первинних медичних послуг отримуватиме бюджетне фінансування з урахуванням кількості громадян, які зареєструються у конкретного лікаря у певному медичному закладі, або у приватній клініці. Таке фінансування буде універсальним, а його розмір варіюватиметься з віком. Закупівля медичних послуг проводитиметься єдиним національним агентством із закупівель (Національною медичною службою), яку буде сформовано у першій половині 2017 р. Починаючи з 2018 р., Національна медична служба також відповідатиме за фінансування спеціалізованої і стаціонарної медичної допомоги, а також займатиметься фінансуванням закупівель амбулаторних ліків. З початку 2017 року ми почнемо формування близько 100 регіональних лікарняних округів на визначеній території у кожній області. Таким чином, можна буде подолати дублювання при наданні медичних послуг, опираючись на взаємодоповнюваність. Це допоможе суттєво скоротити надлишковий потенціал в лікарняному сегменті і покращити якість послуг. В 2017 році ми запровадимо програму відшкодування вартості амбулаторних ліків, поступово розширюючи перелік ліків.
- d. **Реформа системи соціальної допомоги.** Ми повні рішучості посилити контроль за призначенням соціальних платежів і покращити їх адресність з метою мінімізації призначення виплат тим, хто не відповідає вимогам. З цією метою ми, в рамках пакету законодавства про бюджет на 2017 рік, вже внесли зміни до законодавства, які дозволять Мінфіну мати доступ до єдиної бази даних цивільного статусу, реєстру виборців та інших відповідних баз даних у процесі перевірки соціальних призначень. До кінця червня 2017 р. парламент також затвердить закон про перевірку доходів отримувачів соціальної допомоги на основі доходів домогосподарств та їх активів. На основі цієї інформації ми припинятимемо виплату соціальної допомоги тим, хто не відповідає критеріям для її нарахування. Також під егідою Мінфіну ми створимо єдиний централізований банк даних по всім отримувачам соціальної допомоги (**новий структурний маяк** до кінця грудня 2017 р.).

Інституційні реформи

22. Ми ухвалили всебічну стратегію реформи управління державними фінансами для 2017-21 і почали її втілення в життя. Згідно цієї стратегії ми забезпечимо повноцінне запровадження процесу бюджетування на середньострокову перспективу і стратегічне планування більш ефективного розподілу ресурсів. До середини 2018 року з метою зміцнення загальної фіскальної дисципліни ми плануємо розробити конкретні фіскальні правила. Також буде запроваджено всебічну систему управління фіскальними ризиками і затверджено відповідно необхідні законодавчі зміни до кінця грудня 2017 р. з метою покриття і зниження макроекономічних ризиків, ризиків, що виникають з боку держаних підприємств і управління державними активами, ризиків, пов'язаних з наданням державних гарантій, місцевих позик, державно-приватного партнерства та інших ризиків. Для посилення управління державними інвестиціями ми до кінця грудня 2017 р. запровадимо стратегічне планування державних інвестицій, створимо «єдине вікно» для інвестиційних пропозицій і регламентуємо здійснення проектів. Ми покращимо ефективність систем внутрішнього контролю та аудиту на рівні центрального і місцевого урядів протягом 2017-18 років.

Е. Політика в енергетичному секторі

23. Ми продовжимо свої зусилля з підвищення адресності соціальної допомоги, посилимо стимулювання домогосподарств до ощадливості та продовжимо здійснювати видатки в межах бюджетних лімітів. З цією метою ми знизили норми споживання з 5.5 до 5.0 м³ на 1 кв.м. для індивідуального опалення, і з 65 до 51 кВт/г за 1 кв.м. електроенергії, що використовується для індивідуального опалення, і з 0.0548 до 0.0431 Гкал на 1 кв.м. для централізованого опалення, починаючи з 1 травня 2017 р. (**структурний маяк**, що залишився з кінця вересня 2016 р. та **попередній захід** для цього перегляду). Крім того, до кінця липня 2017 р. ми (i) переглянемо інші параметри системи комунальних субсидій домогосподарствам (КСД) для поліпшення адресності; (ii) запровадимо коригування соціальних норм у не-пікові місяці протягом опалювального сезону; та (iii) застосуємо тариф на розподіл газу й опалення на основі потужності, що дозволить перенести деяку частину вартості на літні місяці – всі зміни набудуть чинності з 1 травня 2017 р. (новий **структурний маяк**). Таким чином, це дозволить обмежити видатки на субсидії з оплати комунальних послуг 47 млрд грн у 2017 році.

24. Ми продовжимо докладати зусиль з поліпшення роботи газового сектору.
Зокрема:

а. **Для утримання тарифів на рівні повного відшкодування вартості**, ми вже переглянули Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу (Постанова Кабінету Міністрів № 758) ввести тимчасовий механізм автоматичного коригування роздрібних тарифів на газ і опалення на піврічній основі у разі, якщо тарифи відхиляються на 10 відсотків чи більше від рівня повного покриття собівартості (на основі паритету з цінами імпорту, як це визначено у Технічному меморандумі про взаєморозуміння (ТМВ) (**попередній захід** для цього перегляду). Тимчасовий механізм коригування діятиме, допоки тарифи не буде повністю

лібералізовано. Ми також щопівроку коригуватимемо ціни на газ внутрішнього видобутку, починаючи з 1 квітня 2017 р. з тим, аби його ціна залишалася паритетною до ціни імпортованого газу.

- b. **Для забезпечення повної лібералізації тарифів на газ**, до кінця серпня 2017 р. нами буде затверджено Постанову Кабінету міністрів про монетизацію допомоги у рамках субсидій на оплату житлово-комунальних послуг на рівні компаній, що надають комунальні послуги до кінця вересня 2017 р. (**новий структурний маяк**). Таким чином, приватні газові трейдери зможуть конкурувати з Нафтогазом в поставках газу. Ми також будемо працювати в напрямку монетизації комунальних субсидій на рівні домогосподарств для підвищення ефективності використання енергії. Також, до кінця вересня 2017 р. ми внесемо подальші зміни до Постанови Кабінету міністрів № 758, якими відокремимо тарифи на постачання і розподіл газу від ціни на газ як товару. Ми також скасуємо схеми, за якими домогосподарства, що не отримують субсидій, могли здійснювати оплату за опалення протягом 12 місяців («у розстрочку») (Постанови Кабінету Міністрів №№ 630 і 357) з 1 травня 2017 р.. Також до 1 квітня 2017 р. ми поновимо застосування положення про закінчення терміну дії у Постанові Кабінету Міністрів № 217, яке вимагає адресного використання доходів теплокомуненерго на конкретні (не-газові) оперативні витрати.

Ф. Урядування, бізнес клімат та реформа державних підприємств

25. **Ми досягли прогресу в проведенні наших структурних реформ, спрямованих на подолання корупції, покращення бізнес клімату та вдосконалення управління об'єктами державної власності.** Ми продовжимо здійснювати ці реформи, націлені на перебудову економіки в майбутні періоди.

Боротьба з корупцією

26. **Ми робимо успіхи на шляху до подолання корупції на високому рівні, приділяючи значну увагу розвитку електронної декларації активів і доходів високопосадовців та механізмів боротьби з відмиванням коштів, а також збільшенню кримінальних розслідувань.** В подальшому ми зосередимо наші зусилля на усуненні перешкод для ефективної боротьби з корупцією:

- a. **Електронне декларування.** Ми забезпечили подання високопосадовцями декларацій про активи і доходи за 2015 рік. Подані декларації були оприлюднені і є доступними громадськості, і Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) повідомило Національне антикорупційне бюро України (НАБУ) про високопосадовців, які не подали декларації відповідно до положень Закону №2014/49 (**попередній захід** для цього перегляду). Кількість високопосадовців, котрі подали декларації, становить близько 22 000 осіб, в той час як до НАБУ передано 10 повідомлень про осіб, які цього не зробили. Для моніторингу прогресу в перевірці декларацій активів високопосадовців, НАЗК публікуватиме статистичні

дані на щоквартальній основі, починаючи на веб-сторінці, яка є вільнодоступною для громадськості (відповідно до шаблону, вказаному в пункті 98 ТМР). У зв'язку з неочікувано низьким рівнем розкриття інформації про банківські рахунки та інші активи закордоном НБУ та Державна служба фінансового моніторингу (СФМ) поінформують своїх контрагентів в провідних закордонних фінансових центрах про те, що відсутність декларування активів, які знаходяться в іноземних юрисдикціях власниками або бенефіціарними власниками яких є публічні діячі, члени їх сімей або асоційовані особи, може складати злочин у відповідності до законодавства України, а також правопорушення з відмивання грошей у тих юрисдикціях. В подальшому ми забезпечимо подання всеохоплюючих декларацій про активи всіма високопосадовцями, включаючи керівників державних підприємств, за 2016 календарний рік до 1 квітня 2017 року у відповідності до положень закону № 2014/49. У подальшому ми проведемо оцінювання ефективності вимог до декларування активів для забезпечення того, щоб декларування та верифікації активів фокусувалися на високопосадовцях і розглянемо можливість уточнення категорій високопосадовців, які зобов'язані подавати декларації про активи.

- b. **Діяльність НАБУ.** На виконання положень пункту 36а МЕФП від вересня 2016 року Верховна Рада прийме закон, що передбачає посилення повноважень НАБУ до кінця травня 2017 р. (новий граничний термін для виконання **структурного "маяка"** перенесений з кінця листопада 2016 року). До кінця грудня 2016 р. НАБУ укомплектувало персоналом 542 штатні посади з встановлених 700 і відкрило три регіональні представництва. Бюро почало демонструвати свою спроможність розслідування діяльності високопосадовців: з початку діяльності НАБУ розпочато розслідування справ відносно 8 народних депутатів, 39 судів, 23 прокурорів та 52 керівників державних підприємств. Результатом проведення розслідувань НАБУ під наглядом антикорупційного прокурора стала передача до суду більш ніж 40 справ, а також позбавлення імунітету народного депутата в ході антикорупційного розслідування. В подальшому ми підтримуватимемо виключні повноваження НАБУ щодо розслідування фактів корупції з боку високопосадовців. Для того, щоб стежити за прогресом у дотриманні положень нормативно-правових актів в сфері боротьби з корупцією, НАБУ продовжить щоквартально публікувати статистичні дані щодо проведення розслідувань корупційних діянь з боку посадових осіб високого рівня, які підпадають під юрисдикцію НАБУ, на веб-сторінці у вільному для громадськості доступі (відповідно до переглянутого формату, детально описаного в пункті [...] Технічного меморандуму про взаєморозуміння). До кінця квітня 2017 р. Президент, Верховна Рада і Кабінет Міністрів кожен призначить одного експерта, що входить до комісії зовнішнього контролю, згідно з статтею 26.6 Закону України "Про Національне антикорупційне бюро України". Комісія схвалить технічне завдання для здійснення річного зовнішнього аудиту НАБУ до кінця червня 2017 р., узгоджуючи його з експертами МВФ. Базуючись на результатах аналізу, проведеного аудитором, аудиторський звіт міститиме чіткі рекомендації з визначенням пріоритетів щодо підвищення ефективності діяльності НАБУ в контексті кращих світових практик. В разі одноголосного підтвердження аудитором виконання

критеріїв статті 6.4.11 Закону України "Про Національне антикорупційне бюро України", до звіту буде доданий детальний опис та рекомендації. Аудиторський звіт буде завершено до кінця жовтня 2017 р, і додано до наступного дворічного звіту НАБУ.

- c. **Антикорупційний суд.** Для того, щоб забезпечити, щоб переслідування корупційних діянь з боку посадових осіб високого рівня отримувало спеціалізований та пріоритетний судовий розгляд, ми започаткуємо діяльність антикорупційного суду, заснованого згідно прийнятого в червні 2016 року Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та діяльність якого відповідатиме Європейській Конвенції з прав людини та іншим стандартам Ради Європи. Для цього ми подамо до середини квітня 2017 до Верховної Ради відповідні проекти законодавчих актів для їх прийняття до середини червня 2017 р. (**новий структурний маяк**). Ці законопроекти міститимуть положення, що забезпечуватимуть бюджетну автономію та відповідне забезпечення системи антикорупційних судів та визначатимуть процес відбору антикорупційних суддів. Виходячи з досвіду роботи НАБУ і САП, вкрай важливо, щоб процес відбору був незалежним і таким, що заслуговує на довіру з боку громадськості. У відповідності до статті 33.2 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", особливі вимоги будуть запроваджені у пропонованому законопроекті, щоби забезпечити відповідність кандидатів на позиції антикорупційних суддів вимогам не тільки взірцевої репутації та високопрофесійних чеснот, а й вимогам щодо володіння відповідними визначеними навичками, необхідними для розгляду кримінальних справ, пов'язаних із корупцією. З огляду на це, закон передбачатиме процедурні норми, включно з такими іспитами і завданнями для оцінки визначених професійних навичок кандидатів, що опиратимуться на прозору оцінку кандидатів Вищою кваліфікаційною комісією суддів України із залученням шанованих фахівців із загальноновизнаними етичними стандартами та досвідом в у звершенні антикорупційного судочинства, включно із можливим задіянням експертів з відповідним досвідом, набутим в інших країнах.. Ця процедура відповідатиме Конституції України та стандартам Ради Європи. Оцінка доброчесності та високих моральних стандартів має проводитись за участю Громадської ради доброчесності, як це передбачено Законом про судоустрій. Відповідно до статті 81 Закону про судоустрій, процес відбору забезпечуватиме вчасний підбір на кожну відкриту посаду кандидатів з бездоганною репутацією, відповідними визначеними навичками та високою професійною кваліфікацією Вищою кваліфікаційною комісією суддів та їх подання Вищою радою правосуддя Президенту України для призначення до середини січня 2018 р. Антикорупційні суди розпочнуть свою діяльність до кінця березня 2018 р.
- d. **Боротьба з відмиванням коштів, отриманих злочинним шляхом:** Виїзні перевірки банків з питань здійснення діяльності з боротьби з відмиванням коштів та боротьби з фінансуванням тероризму, спрямовані на реалізацію заходів, пов'язаних з публічними діячами, починають приносити результати як через підвищення впровадження вимог банками, так і через звіти до Державної служби фінансового моніторингу України про підозрілі транзакції. 3 липня 2016 року НБУ застосував

примусові заходи до 13 банків, включаючи відкликання банківської ліцензії, зокрема за невиконання вимог, пов'язаних з публічними особами. У 2016 р. Державна служба фінансового моніторингу України передала 71 справ стосовно публічних осіб до НАБУ, включаючи стосовно 24 народних депутатів Верховної Ради України. Ми забезпечимо виконання правових та інституційних заходів, окреслених в параграфі 36.е. Меморандуму про економічну і фінансову політику станом на вересень, до кінця березня 2017 р. Зокрема, ми приймемо поправки до нормативно-правової бази для забезпечення трирівневої системи звітності: (i) звіти про підозрілі транзакції, як це визначено FATF, (ii) звіти на основі граничних обсягів готівкових операцій і міжнародних переказів грошових коштів, і (iii) обов'язкове повідомлення про угоди, пов'язані з юрисдикціями з високим рівнем ризику і політично значущими особами, і ми будемо зміцнювати оперативний потенціал і добросовісність Державної служби фінансового моніторингу (СФМ). В контексті доповнень до правових засад здійснення діяльності з боротьби з відмиванням коштів, ми також забезпечимо, за погодженням із персоналом Фонду, що визначення осіб пов'язаних з публічними особами узгоджується з підходом, що ґрунтується на оцінці ризиків, використання якого підтримується стандартами FATF, і що співрозмірні та переконливі санкції можуть запроваджуватися НБУ у випадку порушення основних принципів здійснення діяльності з боротьби з відмиванням коштів. Для моніторингу свого внеску до зусиль, спрямованих на подолання корупції, Державна служба фінансового моніторингу України буде продовжувати щоквартально публікувати статистику щодо інформації стосовно справ переданих до НАБУ (відповідно до формату, деталізованого в параграфі 99 Технічного меморандуму про взаєморозуміння). НБУ буде продовжувати проводити щоквартально щонайменше 4 перевірки банків, що мають високий ризик відмивання корупційних доходів, спрямовані на дотримання регуляторних вимог щодо проведення заходів, пов'язаних з належною перевіркою клієнтів, та обслуговуванням публічних осіб. До січня 2018 р., коли будуть накладатися санкції за порушення вимог щодо здійснення діяльності з боротьби з відмиванням коштів та боротьби з фінансуванням тероризму, НБУ буде публікувати інформацію, із зазначенням назви банку, застосованих санкції, та короткий опис визначених порушень, за винятком ситуацій, де публікація ставить під загрозу стабільність фінансових ринків або трозслідування, що триває

- е. **Бізнес-омбудсмен:** У відповідності до пункту 36.г МЕФП від вересня 2016 року очікується, що Верховна рада прийме закон про Установу бізнес-омбудсмена до кінця березня 2017 р. З моменту початку діяльності бізнес-омбудсмен отримав більше 1450 скарг, при чому рівень задоволення вимог скаржників складає 95 відсотків, а пряий фінансовий результат від його втручання оцінюється в більше ніж 8 мільярдів гривень.

Бізнес-клімат

27. **Ми залишаємось непорушними в наших зусиллях з поліпшення бізнес-клімату задля залучення інвестицій та сприяння зростанню потенціалу нашої економіки.** До нещодавніх досягнень належить ухвалення змін до закону з питань проведення перевірок з

метою підвищення прозорості й ефективності перевірок компаній, а також затвердження законодавства для оптимізації експорту послуг. До подальших ініціатив із посилення нашого ділового середовища належить:

- a. **Дерегуляція та ліцензування.** Нещодавно Кабінет міністрів України прийняв низку рішень, які скасовують велику кількість регуляторних актів, зокрема в галузях телекомунікації та сільського господарства. Крім того, ми переглянули наш план дерегуляції, аби відобразити поступ, досягнутий дотепер, та змістити центр уваги наших зусиль. Зокрема, ми очікуємо на реалізацію пунктів 7, 8, 73, 84 та 108 нового плану, а також затвердження закону про ринок електроенергії до кінця березня 2017 р. Пункти, які залишаються, будуть впроваджені відповідно до зобов'язань за планом дій. Паралельно з цим ми періодично здійснюємо огляди регуляторного навантаження в галузях енергетики, інфраструктури, будівництва і сільського господарства. КМУ затвердить конкретні пропозиції з питань реформування кожної з цих сфер до кінця квітня 2017 р. Зрештою, КМУ затвердить усі ліцензійні умови, що залишилися, до кінця березня 2017 р. У цьому контексті ми також зробимо необхідні кроки для забезпечення того, щоб Єдиний державний реєстр юридичних та фізичних осіб повною мірою функціонував до кінця червня 2017 р.
- b. **Земельна реформа.** Для сприяння реалізації потенціалу зростання в Україні залишається важливою лібералізація ринку землі, в тому числі продаж земель сільськогосподарського призначення. З цією метою ми створили робочу групу за участі відповідних міністерств, які, у співпраці зі Світовим банком, розроблять законопроект для того, щоб відкрити ринок землі та дозволити продаж землі за належних запобіжних заходів. Затвердження Верховною Радою закону про обіг земель сільськогосподарського призначення очікується до кінця травня 2017 р. (зміна і новий граничний термін для виконання **структурного маяка**, який залишається з кінця вересня 2016 року), що дозволить діючому мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення втратити силу з кінця 2017 року, таким чином, дозволяючи продаж землі, що знаходиться в державній та приватній власності, відразу ж після цього. Ми також запустимо кампанію з інформування громадськості аби роз'яснити переваги цієї реформи.

Реформа державних підприємств

28. **Хоч і з деякими затримками, ми продовжуємо досягати поступу в реалізації нашої стратегії реформування державних підприємств (ДП).** До конкретних заходів у короткостроковій перспективі належить:

- a. **Нагляд за фіскальними ризиками державних підприємств.** Грунтуючись на нещодавно наданій технічній допомозі МВФ, ми через належне законодавство зміцнюємо підрозділ з питань управління фіскальними ризиками у Мінфіні, завданням якого є моніторинг і аналіз фіскальних ризиків. Ми підготуємо початковий аналіз цих фіскальних ризиків до кінця квітня 2017 р. та очікуємо, що

комплексну доповідь щодо фінансових ризиків сектору державних підприємств буде включено до документації бюджету 2018 року та опубліковано на веб-сайті Мінфіну.

- b. **Урядування і реформування державних підприємств.** Наша комплексна стратегія з питань реформування та підвищення ефективності у цьому секторі охоплює:
- i. **Урядування.** Після ухвалення закону з питань корпоративного управління підприємствами державної форми власності Кабінет Міністрів України ухвалить рішення, що регулюватимуть створення наглядових рад до кінця березня 2017 р. Ми завершимо призначення незалежних наглядових рад у 15 найбільших ДП до кінця червня 2017 р. Більше того, ми очікуємо, що до кінця червня 2017 року будуть завершені аудиторські звіти найбільших ДП, підготовлені аудиторами, що мають добру репутацію та були відібрані на основі постанови Кабінету Міністрів України щодо критеріїв відбору аудиторів для ДП. Ми продовжимо вивчення варіантів створення єдиної загальнодержавної холдингової компанії, завдання якої полягатиме у тому, щоб здійснювати управління стратегічними комерційними ДП.
 - ii. **Класифікація (групування) усіх ДП.** Ми продовжимо здійснення класифікації (групування) щодо всіх ДП за консультацій з фахівцями МВФ. ДП, в яких немає чіткого загальнодержавного стратегічного інтересу, будуть приватизовані або ліквідовані. До кінця серпня 2017 р. Кабінет міністрів затвердить та опублікує на веб-сайті Мінекономрозвитку дані класифікації (групування) та передасть ДП до Фонду державного майна України (ФДМУ). (новий граничний термін для виконання **структурного маяка**, перенесений з кінця жовтня 2016 р.).
- c. **Ліквідація ДП.** На основі результатів класифікації (групування) ми плануємо централізувати ліквідацію нефункціонуючих ДП під керівництвом ФДМУ. Виходячи із цього наміру ФДМУ за консультацій із відповідними міністерствами наразі готує законопроект, який дозволить ФДМУ за спрощеною процедурою ліквідувати ДП із нульовими активами або активами, які є меншими за зобов'язання. У цьому контексті ми проведемо аналіз Закону України «Про банкрутство» щодо ДП та запровадимо необхідні зміни там, де це буде потрібно. Ми очікуємо, що Верховна Рада ухвалить цей законопроект до кінця червня 2017 р.
- d. **Приватизація.** Хоча дотепер ми досягли обмеженого поступу у приватизації великих ДП, ми визнаємо потребу у прискоренні цього процесу для посилення потенціалу до зростання в Україні. До ключових елементів нашої стратегії з питань приватизації належить:
- i. **Удосконалення законодавчої бази.** Верховна Рада ухвалить зміни до Закону України «Про приватизацію», аби поліпшити прозорість і запобіжні заходи, а також аби додатково оптимізувати процес приватизації підприємств середнього розміру, до кінця серпня 2017 р. (новий граничний

термін виконання наявного **структурного маяка**, перенесений з кінця грудня 2016 р.).

- ii. **Розширення кола підприємств на приватизацію.** На основі класифікації (групування), а також за сприяння, яке буде забезпечено затвердженням законодавства зі скорочення переліку заборонених до приватизації компаній (очікується до кінця червня 2017 р.), ми розробимо графік передачі додаткових ДП від міністерств і відомств до ФДМУ, причому акції всіх компаній, що плануються до продажу в 2017 р., будуть передані до ФДМУ до кінця березня 2017 р.
- iii. **Приватизація малих ДП і дрібних активів.** Ми оптимізуємо та прискоримо приватизацію малих ДП та тисяч дрібних активів (будинків, обладнання тощо), які наразі належать державі, зокрема шляхом проведення електронних аукціонів через нашу систему ProZorro. Очікується, що ми зможемо провести перші аукціони на цій новій платформі до кінця червня 2017 р.
- iv. **Приватизація великих ДП.** Ми підтверджуємо свої зобов'язання щодо приватизації ПАТ «Одеський припортовий завод» та вживатимемо необхідних заходів, включно з врегулюванням ідентифікованих балансових недоліків, для залучення авторитетних міжнародних інвесторів та завершення його приватизації у першій половині 2017 р. Паралельно, ми ініціюватимемо приватизацію великої кількості ДП, визначених для приватизації до кінця вересня 2017 р.: ПАТ «Центренерго», «Турбоатом», чії частки були вже переведені до ФДМУ, та регіональні енергорозподільчі компанії, *обленерго*, чії частки будуть переведені до ФДМУ до кінця квітня 2017 р. Аналогічним чином, ми очікуємо затвердження законодавства, яке дозволить повну приватизацію ДП «Укрспирт», державного виробника алкоголю в Україні, до складу якого входить близько 150 пов'язаних ДП, до кінця березня 2017 р., з тією метою, щоб конкурсний продаж був завершений до кінця вересня 2017 р.

Таблиця 1. Україна: кількісні критерії та індикативні цільові показники 1/ (кінець періоду; млн. гривень, якщо не зазначено інакше)

	2016						2017			
	вересень			грудень			березень	червень	вересень	грудень
	КЕ	кор. КЕ	Факт	КЕ	кор. КЕ	Факт	КЕ	Пропоновані КЕ		
I. Кількісні критерії ефективності										
«Стеля» на касовий дефіцит сектору загальнодержавного управління (- означає профіцит) 2/	35,000	42,212	39,451	84,900	205,014	177,769	15,000	29,000	45,000	80,970
«Стеля» на касовий дефіцит сектора загальнодержавного управління та НАК «Нафтогаз» (-означає профіцит) 2/	30,500	23,977	22,208	90,000	194,692	163,328	-1,100	16,200	52,000	80,970
Нижня межа на зміну наростаючим підсумком чистих міжнародних резервів (млн. доларів США) 3/4/	1,776	2,234	2,283	2,317	2,627	2,692	2,288	3,734	3,292	5,032
«Стеля» на зміну наростаючим підсумком чистих внутрішніх активів НБУ 2/3/	- 2,886	-10,103	-16,808	9,923	30,835	3,135	22,584	11,183	26,351	17,955
«Стеля» на гарантований державою борг 2/	28,200	28,200	0	28,200	28,220	16,523	15,000	15,000	15,000	15,000
II. Постійно діючий критерій ефективності										
«Стеля» на ненакопичення сектором загальнодержавного управління нової протермінованої заборгованості з виплати зовнішнього боргу 4/	0		0	0			0	0	0	0
III. Індикативні цільові показники										
«Стеля» на зміну наростаючим підсумком монетарної бази НБУ 3/	25,123	25,123	19,192	46,452	72,252	45,576	58,655	n.a.	n.a.	n.a.
Середня інфляція, відсоток 5/	n.a.		n.a.	12.0		12.4	12.0	12.0	10.0	8.0
«Стеля» на загальний обсяг протермінованої заборгованості з відшкодування ПДВ 2/	0		2,566	0			0	0	0	0
«Стеля» на поточні первинні витрати державного бюджету 2/	n.a.		n.a.	526,000		525,647	n.a.	n.a.	n.a.	620,000
Зайнятість в секторі загальнодержавного управління 6/			3,340,112	n.a.		n.a.	n.a.	n.a.	3,290,011	n.a.
IV. Пункти Меморандуму										
Дефіцит НАК «Нафтогаз» (- означає профіцит) 2/	-4,500	-18,235	-17,243	5,100	-10,322	-14,441	-16,100	-12,800	7,000	0
Зовнішнє проектне фінансування 2/	8,965		3,691	15,858		6,758	4,000	8,000	12,000	16,000
Кредити НБУ ФГВФО та придбання НБУ державних облигацій, випущених для фінансування ФГВФО або рекапіталізації банків 3/	-635		-635	-635		25,165	455	28,027	24,979	23,599
Державні облигації, випущені для рекапіталізації банків і фінансування ФГВФО 3/	166,000		14,275	166,000		129,216	174,000	184,000	207,000	227,000
Заплановані надходження міжнародної допомоги, крім МВФ (млн. доларів США) 2/3 /	1,339		1,339	2,404		1,471	2,529	2,479	2,534	4,368
Конвертація нерезервної валюти в рамках своп лінії центрального банку в резервну валюту шляхом прямого продажу 3/ 4/	0		0	0		0	0	0	0	0
Чисте фінансування від боргових операцій (млн. доларів США) 3/ 4/	1,237		1,237	2,467		2,542	2,199	2,545	4,877	5,846
Прогнозні виплати процентів за державними облигаціями у власності НБУ 2/	36,056		36,056	49,294		49,294	10,585	22,880	33,290	44,822
Чистий випуск центральним урядом внутрішнього боргу в іноземній валюті 3/	455		913	-38		1,130	-99	1,000	852	701
Програмний обліковий обмінний курс, гривня за долар США	15.7686	15.7686	15.786	15.7686	15.7687	15.7688	15.7686	15.7686	15.7686	15.7686
Джерела: Українська влада; оцінки і прогнози експертів МВФ.										
1/ Визначення і коригування для 2016 р. та I кварталу 2017 вказуються в Технічному меморандумі про взаєморозуміння (TMU) в EBS/16/89 та в TMU за 2 березня, 2017 для II-IV кварталів 2017 р.										
2/ Цілі на 2016 рік вказані наростаючим підсумком з 1 січня 2016. Для 2017 року – наростаючим підсумком з 1 січня 2017.										
3/ Цілі на 2016 і 2017 рр. вказані наростаючим підсумком з 1 січня 2016 р.										
4/ Розраховано з використанням програмних розрахункових валютних курсів, зазначених у Технічному меморандумі про взаєморозуміння.										
5/ Кінець періоду та у порівнянні до відповідного періоду попереднього року, споживча інфляція. Середнє значення в діапазоні +/- 3 відсотки до III кварталу 2017 року включно; середнє значення в діапазоні +/- 2 відсотки в IV кварталі 2017										
6/ Крім грошового утримання військослужбовців. Щодо контрольної дати у вересні 2017 р. використовуються дані станом на кінець червня 2017 р. Для кінця вересня 2017 р. використовуються дані на кінець червня 2017 р.										

Таблиця 2. Україна: попередні заходи і структурні маяки

Попередні заходи	Статус	Дата завершення
Ухвалення Верховною Радою Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 р.» і супутнього законодавства, що узгоджуватиметься з цільовим показником програми 3.1 відсотка ВВП (як вказано в ¶18).	Виконано	
Врегулювання всіх великих банків, які не дотримуються вимоги щодо мінімального рівня адекватності капіталу, як це визначено в пар. ¶8.	Виконано	
Перегляд Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів (постанова Кабінету Міністрів України №758) з метою впровадження автоматичного механізму щопіврічного коригування роздрібних тарифів на газ та теплову енергію у разі, якщо тарифи відхилятимуться від рівня повного покриття витрат (на основі паритету імпорту у відповідності до Технічного меморандуму про взаєморозуміння) на 10 відсотків або більше (як описано у пар. ¶24а)	Виконано	
Зниження норм споживання з 5.5 до 5.0 м3 на 1 кв.м. для індивідуального опалення, і з 65 до 51 кВт/г за 1 кв.м. електроенергії, що використовується для індивідуального опалення, і з 0.0548 до 0.0431 Гкал на 1 кв.м. для централізованого опалення, починаючи з 1 травня 2017 р. (як вказано в пар.¶23)	Виконано	
Забезпечення подання високопосадовцями декларацій про активи за 2015 рік, відповідно до Закону України «Про запобігання корупції», повідомлення НАБУ про високопосадовців, котрі не подали декларації, і відкриття доступу до поданих декларацій для широкого загалу (як вказано в пар. ¶26а)	Виконано	
Запропоновані нові структурні маяки	Статус	Дата завершення
Вибір міжнародно-визнаної фірми шляхом прозорого процесу, який буде вести переговори щодо реструктуризації та умов стягнення заборгованості за проблемними кредитами ПриватБанку, використовуючи найкращий світовий досвід; та вибір міжнародно-визнаної аудиторської фірми для проведення піврічного незалежного перегляду кредитного портфелю (у відповідності до законодавства та нормативно-правових актів НБУ) з метою належного моніторингу процесу		15 квітня 2017

відновлення вартості активів (як вказано в пар.18iv).		
Верховна Рада ухвалить пенсійне законодавство, як це визначено у МЕФП, пар. 121a.		Кінець квітня 2017 р.
Ухвалення Верховною Радою законодавства про створення нової цивільної служби, відповідальної за розслідування фінансових злочинів проти держави під управлінням Мінфіну для заміни нинішньої податкової міліції та консолідації всіх повноважень із боротьби з фінансовими злочинами проти Держави в одному агентстві, уникаючи при цьому дублювання функцій (як вказано в пар. 120e).		Кінець квітня 2017 р.
Схвалення Верховною Радою України закону про обіг земель сільськогосподарського призначення, що передбачатиме завершення мораторію на продаж землі сільськогосподарського призначення з кінця 2017 року, таким чином дозволяючи продаж землі, що знаходиться у державній та приватній власності відразу ж після цього (як зазначено в 127b).		Кінець травня 2017 р.
Верховна Рада ухвалить законодавство з метою створення антикорупційних судів (як вказано в пар. 126c)		15 червня 2017
Перегляд параметрів системи комунальних субсидій домогосподарствам (КСД) для поліпшення адресності; введення коригування соціальних норм у не-пікові місяці протягом опалювального сезону; та застосування тарифу на доставку газу й опалення на основі потужності, що дозволить перенести деяку частину вартості на літні місяці - всі зміни набудуть чинності з 1 травня 2017; таким чином, граничні видатки на комунальні субсидії домогосподарствам (КСД) складатимуть до 47 млрд в 2017 році (як зазначено в 123).		Кінець липня 2017 р.
Прийняття Постанови КМУ про монетизацію комунальних субсидій на рівні підприємств-надавачів комунальних послуг (як зазначено в 124b).		Кінець серпня 2017 р.
Створити в Мінфіні централізовану базу даних одержувачів соціальної допомоги (як зазначено в 121d).		Кінець грудня 2017 р.
Попередні структурні маяки	Статус	Дата завершення
Коригування параметрів соціальних програм, що мають стосунок до оплати житлово-комунальних послуг, у т.ч. формули розрахунку розміру субсидії, з метою забезпечення утримання обсягу видатків на субсидії в межах затвердженої в бюджеті суми (МЕФП за вересень 2016 р., пар. 131a)	Попередній захід (змінений)	Кінець вересня 2016 року

Подання до Верховної Ради Закону України «Про обіг земель сільськогосподарського призначення» (МЕФП за вересень 2016 р., пар. 138d)	Не виконано	Кінець вересня 2016 р., змінено і перенесено на кінець травня 2017 р.
Верховна Рада ухвалить зміни до законодавства, відповідно до рекомендацій фахівців МВФ, для посилення процедури визнання підприємств банкрутами (МЕФП за вересень 2016 р., пар. 120).	Не виконано	Кінець вересня 2016 року, перенесено на кінець вересня 2017 р.
Верховна Рада ухвалить Закон, що посилює положення Цивільного і Господарського процесуального кодексів про виконання судового наказу про сплату заборгованості за внутрішніми трансакціями та про арешт коштів на банківських рахунках (МЕФП за вересень 2016 р., пар. 137).	В очікуванні завершення виконання Не виконано	Кінець вересня 2016 р. перенесено на кінець вересня 2017 р.
Перегляд Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів (постанова Кабінету Міністрів України №758) з метою впровадження тимчасового механізму щоквартального коригування роздрібних тарифів на газ та теплову енергію у разі, якщо тарифи відхилятимуться від рівня повного покриття витрат (на основі паритету імпорту у відповідності до Технічного меморандуму про взаєморозуміння) на 10 відсотків або більше (МЕФП за вересень 2016 р., пар. 133а)	Попередній захід (змінений)	Кінець жовтня 2016 р.

Таблиця 2. Україна: попередні заходи і структурні маяки (завершення)

Попередні структурні маяки	Статус	Дата завершення
<p>Забезпечення подання всіма високопосадовцями своїх декларацій про активи та доходи за календарний 2015 рік, відповідно Статті 46 Закону № 2014/49, і повне відкриття вільного доступу до поданих декларацій для широкого загалу на єдиному вебсайті одразу ж після подання (МЕФП за вересень 2016 р., пар. 136с).</p>	<p>Попередній захід</p>	<p>Кінець жовтня 2016 р.</p>
<p>Кабінет міністрів ухвалить та опублікує на вебсайті МЕРТ завершену класифікацію (групування) всіх ДП, поділивши їх на підприємства, які (i) залишаються в управлінні держави (включаючи підприємства, розташовані на тимчасово непідконтрольній Уряду території); (ii) мають бути приватизовані; або (iii) ліквідовані; та підприємства, передані до ФДМУ і включені в план приватизації на 2016 рік (МЕФП за вересень, 2016 р., пар. 139с).</p>	<p>Не виконано</p>	<p>Кінець жовтня 2016 р., перенесено на кінець серпня 2017 р.</p>
<p>Схвалення Верховною Радою законодавства, яке забезпечує, НАБУ правом: (i) використання широкого спектру методів розслідування, в тому числі й агентурні операції, перехоплення повідомлень, доступ до комп'ютерних систем і контрольовані поставки без необхідності покладатися на інфраструктуру інших відомств; і що (ii) реєстрація досудових справ і постанов слідчих суддів, які стосуються НАБУ, повинні бути захищені від витоку інформації, пов'язаної з поточними розслідуваннями, шляхом обмеження доступу до інформації посадових осіб НАБУ і САП до моменту, коли розслідування справи завершено, або справа закрита (МЕФП за вересень 2016 р 136а).</p>	<p>Не виконано</p>	<p>Кінець листопада 2016р. Перенесено на кінець травня 2017 р.</p>

<p>Верховна Рада ухвалить законодавств з тим, щоби: (i) поступово скоригувати загальноновстановлений вік виходу на пенсію та надалі звужувати діапазон можливостей завчасного виходу на пенсію; (ii) зробити більш жорсткими критерії, які надають право на мінімальну пенсію; (iii) консолідувати пенсійне законодавство, яке наразі представлено майже двома десятками законів, та забезпечити єдиний принцип надання пенсій без будь-яких професійних пільг (за винятком військових); (iv) розширити базу внесків на соціальне страхування; (v) забезпечити справедливе податкове трактування пенсій; а також (vi) краще узгодити пільги та соціальні внески, зокрема, з метою заохочення декларування фактичних доходів. Крім того, ми відділимо різні категорії доплат до пенсій від трудових пенсій, перенесемо їх фінансування з Пенсійного фонду до Державного бюджету та поліпшимо їх адресність, починаючи з 2017 р. (МЕФП за вересень, 2016 р., пар. 129а).</p>	<p>Не виконано</p>	<p>Кінець грудня 2016 р.; змінено і перенесено на кінець квітня 2017 р.</p>
<p>Верховна Рада ухвалить поправки до закону про приватизацію для поліпшення прозорості та посилення захисних механізмів, та для подальшої оптимізації приватизаційного процесу (МЕФП за вересень, 2016 р., пар. 139е).</p>	<p>Не виконано</p>	<p>Кінець грудня 2016 р.; перенесено на кінець серпня 2017 р.</p>
<p>Ухвалення законодавства про злиття митної та податкової адміністрації в одну юридичну особу (МЕФП за вересень 2016 р., пар. 127а).</p>	<p>Не виконано</p>	<p>Кінець грудня 2016 р., перенесено на кінець березня 2017 р.</p>

Таблиця 3. Україна: Пропонований графік траншів в рамках угоди про механізм розширеного фінансування

Дата наявності	Обсяг траншу			Умови
	Мільйонів СПЗ	Мільйонів доларів США	Відсоток квоти 2/	
11 березня, 2015	3,546.00	4,872.00	258.45	Схвалення Радою Директорів Угоди про механізм розширеного фінансування
15 червня, 2015 3/	1,182.10	1,650.00	86.16	Перший перегляд і критерії ефективності станом на кінець березня 2015 р.
15 вересня, 2015 3/	716.11	999.80	35.60	Другий перегляд і критерії ефективності станом на кінець грудня 2015 р.
15 листопада, 2016	734.05	987.34	36.49	Третій перегляд і критерії ефективності станом на кінець грудня 2016 р.
15 травня, 2017	1,418.48	1,906.91	70.51	Четвертий перегляд і критерії ефективності станом на кінець березня 2017 р.
15 серпня, 2017	952.49	1,279.62	47.35	П'ятий перегляд і критерії ефективності станом на кінець червня 2017 р.
15 листопада, 2017	952.49	1,278.81	47.35	Шостий перегляд і критерії ефективності станом на кінець вересня 2017 р.
15 лютого, 2018	711.57	954.67	35.37	Сьомий перегляд і критерії ефективності станом на кінець грудня 2017 р.
15 травня, 2018	711.57	954.58	35.37	Восьмий перегляд і критерії ефективності станом на кінець березня 2017 р.
15 серпня, 2018	711.57	954.78	35.37	Дев'ятий перегляд і критерії ефективності станом на кінець червня 2018 р.
15 листопад, 2018	711.57	955.15	35.37	Десятий перегляд і критерії ефективності станом на кінець вересня 2018 р.
Всього	12,348.00	16,794	614	

Джерело: оцінка фахівців МВФ.

1/ Для 2015–18, середній курс USD/SDR, застосований для цієї таблиці: 1.399, 1.396, 1.362, and 1.361, відповідно.

2/ Щодо 2015, застосовується попередня квота України обсягом 1,372 млн СПЗ. Нова квота для України обсягом в 2,011.8 млн СПЗ набула чинності у лютому 2016 р. Загальна сума SDR 12,348 млн еквівалентна 614% нової квоти.

3/ Другий транш відбувся 4 серпня 2015 р., третій - 16 вересня 2016.